

36'ncı NATO Ankara Zirvesi: Sonuçlar, Tartışmalar ve Geriye Kalanlar

14.07.2026

Nihat KÖKMEN

(E) Hava Korgeneral, EDAM Yönetim Kurulu Üyesi

36'ncı NATO zirvesi 7-8 Temmuz 2026 tarihleri arasında Türkiye'nin ev sahipliğinde başkent Ankara'da düzenlendi. Hazırlığı, icrası ve sonuç bildirisi yayımlanana kadar çeşitli faaliyetlerin yaşandığı zirvede özellikle NATO 3.0 dönüşümü sıkça tekrar edilen ve toplantıların ana konusu olan bir söylem haline geldi. Yapılan NATO yan etkinlikleri, Savunma Sanayi Forumu ve ev sahibi ülke olarak çeşitli alanlarda geliştirip üretimi yapılan harp silahları, araçları ve sistemlerine ilişkin tanıtım faaliyetleri oldukça etkili bir biçimde gerçekleştirilmiş ve geleceğe ışık tutabilecek nitelikte bir izlenim bırakmıştır. Zirvenin genel çerçevesinin yanı sıra, toplantı sonunda yapılan açıklamalar da Ankara Zirvesi'nin siyasi sonuçlarının anlaşılması bakımından önem taşımıştır.

Zirve bitiminde geniş bir medya katılımının olduğu basın toplantısında Cumhurbaşkanı R. T. Erdoğan geniş bir bilgilendirme yapmış ve çeşitli ülkelere gelen basın mensuplarının sorularına cevap vermiştir. Bu açıklamalar, özellikle Türkiye-ABD savunma ilişkilerinde uzun süredir gündemde bulunan başlıklara yönelik beklentileri yeniden artırmıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Bizi izlemeye devam edin." ifadesini kullanması, CAATSA yaptırımlarının kaldırılması, F110 motorlarının tedariki, S-400 meselesine yönelik bir çözüm geliştirilmesi ve Türkiye'ye ait beş F-35 uçağının Türk Hava Kuvvetleri envanterine kazandırılması konularında belirli bir ilerleme sağlandığı yönünde yorumlara yol açmıştır. Bununla birlikte, bu ihtimallerin somut sonuçlara dönüşüp dönüşmeyeceği önümüzdeki dönemde yaşanacak gelişmelerle açıklık kazanacaktır. Tabii, F35 konusu ile ilgili olarak sadece uçakların tedariki ile sınırlı kalıp bundan sonraki tedariklerin FMS (Yabancı

Askeri Satışlar) kapsamında devam edilip edilmeyeceğini veya Türkiye'nin yeniden başlangıçtaki ortak üretici statüsüne alınıp alınmayacağını önümüzdeki günlerdeki gelişmelerden öğrenebileceğiz.

Bunlara ilave olarak, zirveden hemen bir gün sonra saraya yakın bir basın mensubu tarafından S-400 UMHFSS'nin körfez ülkelerinden birine satışına ilişkin anlaşma yapıldığı ve resmî açıklamanın yapılacağı ifade edilmiştir. Bu gelişme kamuoyunda, Cumhurbaşkanı tarafından ifade edilen “Bizi izlemeye devam edin.” sözünün bir parçası olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaati oluşmuştur.

Bir diğer soru, Yunan bir gazeteci tarafından Türkiye'nin “casus belli” kararına ilişkin olarak yöneltilmiştir. Cumhurbaşkanı Erdoğan ise konuya dair ayrıntılı bir değerlendirmede bulunmaksızın kısa bir yanıt vermekle yetinmiştir. Oysaki bütün dünyanın dikkatinin zirveye çevrildiği ve medyanın geniş katılım gösterdiği bir zamanda Yunanistan tarafının sürekli genişleme peşinde olduğu, bu konjonktürde haksız olduğunu ve bizim böyle bir kararı almamızdaki haklılığımızın vurgulanmasının daha etkili olabileceği kanaatindeyim. F-35 meselesi ise yalnızca Türkiye–ABD ilişkileriyle sınırlı kalmamış, bölgedeki diğer aktörlerin açıklamalarıyla daha geniş bir diplomatik tartışmaya dönüşmüştür.

Trump'ın açıklamaları sonrasında Türkiye'nin F-35 uçaklarına sahip olma ihtimalinin belirmesi üzerine İsrail ve Yunanistan başbakanlarının Türkiye'ye söz konusu uçakların verilmemesi yönündeki açıklamalarına ilişkin Cumhurbaşkanı'nın “Onların açıklamalarının benim dünyamda yeri yok.” şeklinde verdiği cevap uluslararası basında geniş olarak yer almıştır. Zirvenin siyasi ve diplomatik boyutunun yanı sıra, savunma sanayii alanında düzenlenen etkinlikler de Türkiye açısından öne çıkan unsurlardan biri olmuştur.

Zirve programı kapsamında Savunma Sanayii Forumu'nun düzenlenmesi; programın önemli bir bölümünün Türk Havacılık ve Uzay Sanayii tesislerinde gerçekleştirilerek yerli imkânlarla geliştirilen silah sistemleri, araçlar ve çeşitli tip ve çaplarda mühimmatın sergilenmesi, Türkiye'nin savunma sanayii kapasitesinin görünürlüğünü artırmıştır.

Ayrıca Türkiye'nin önerisi doğrultusunda, müttefikler arasındaki savunma ticaretinin önündeki engellerin azaltılmasına ve NATO ortaklıklarından yararlanılarak savunma sanayii kapasitesi ile iş birliğinin geliştirilmesine yönelik ifadelerin sonuç bildirisine dâhil edilmesi, ileriye dönük somut bir kazanım olarak değerlendirilmiştir. Bununla birlikte, zirvenin genel atmosferi yalnızca kurumsal çıktılar ve somut kazanımlarla sınırlı kalmamış; liderlerin açıklamaları ve müttefikler arasındaki görüş ayrılıkları da sürece damga vurmuştur.

Organizasyon sürecinde bazı uygulamaların kapsam ve görünürlük bakımından ölçülü sınırların ötesine geçtiği yönünde değerlendirmeler bulunsa da Türkiye, ev sahibi ülke olarak başarılı bir zirve gerçekleştirmiştir. NATO'ya en yüksek düzeyde katkıyı ABD'nin sağladığını sıklıkla vurgulayan ABD Başkanı Donald Trump'ın, çeşitli ülkelere yönelik olarak zaman zaman yerleşik diplomatik teamüllerin dışına çıkan açıklamaları, zirveye tartışmalı gelişmelerden biri olmuştur. Özellikle İran ile devam eden çatışmalar bağlamında, ABD'nin üs kullanımına yönelik taleplerine olumlu yanıt vermeyen İspanya ve Birleşik Krallık'la; ayrıca Trump hakkında daha önce yapılan bir açıklama nedeniyle İtalya'yla görüş ayrılıkları ve gerilimler yaşandığı açık kaynaklara yansımış, söz konusu gerilimler Trump'ın basın açıklamalarında da belirgin biçimde görülmüştür. Bütün bu gerginlikler içerisinde gerek ev sahibi ülke Cumhurbaşkanı R.T. Erdoğan ve NATO Genel Sekreteri M. Rutte'nin çeşitli müdahaleleri ve arabuluculuğu ile zirve görünürde sorunsuz olarak tamamlanmıştır. Ayrıca Trump'ın, diğer NATO üyesi ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarına atıfta bulunmaksızın zirveye Cumhurbaşkanı R. T. Erdoğan'ın daveti üzerine katıldığını vurgulaması, toplantının resmî gündeminin önüne geçen ve kamuoyunda geniş yankı uyandıran açıklamalardan biri olmuştur. Bu gerginliğin, toplantının gerek işleyişine gerekse gündem maddelerinin tartışıldığı oturumlara yansdığı yapılan açıklamalardan anlaşılmıştır.

Avrupa müttefiklerinin beklentileri ile Trump yönetiminin öncelikleri arasında asgari müşterekler temelinde uzlaşmaya varılmış ve zirvenin sonuç bildirisi herhangi bir ihtilaf yaşanmaksızın yayımlanmıştır. Zirve bildirisinde, Washington Antlaşması'nın 5'inci maddesinde düzenlenen kolektif savunma taahhüdüne güçlü biçimde vurgu yapılması ve savunma harcamalarının artırılması yoluyla yük paylaşımına ilişkin taahhütlerin yerine getirilmesi yönündeki kararlılığın teyit

edilmesi öne çıkan başlıca unsurlar olmuştur. Bunlara Ukrayna'ya sağlanması planlanan desteğin kapsamı ile İran'daki çatışmalar bağlamında NATO'nun rolüne ilişkin görüş ayrılıkları arasında geliştirilen uzlaşî formülü ve Hürmüz Boğazı'nda seyrüsefer serbestisine yönelik ifadelerin bildiriye dâhil edilmesi de eklenmiştir.

Zirve vesilesiyle Türkiye'ye ilk resmî ziyaretini gerçekleştiren ABD Başkanı Donald Trump, yenilenen Ankara Havalimanı'nda Cumhurbaşkanı R. T. Erdoğan tarafından bizzat karşılanmıştır. Havalimanındaki yeni konukevinde kendi adının verildiği bölümün tanıtılması ve kısa süreli ağırlamanın ardından Trump, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenen geniş kapsamlı resmî törenle kabul edilmiştir.

Tören birliğinin selamlanmasının ardından Türk Yıldızları, Amerikan bayrağının renklerini yansıtan kırmızı, beyaz ve mavi dumanlar eşliğinde batı-doğu doğrultusunda bir selamlama uçuşu gerçekleştirmiştir. Görsel açıdan dikkat çekici olan bu gösterinin, Başkan Trump ve ABD heyeti nezdinde olumlu bir etki bıraktığı değerlendirilmiştir. Tören ve karşılamanın ardından heyetler arası görüşmeler kapsamında basına açık yapılan kısımda iki lider zirveye ilişkin duygularını içeren ifadelerle kısa birer konuşma yapmışlardır. Trump'ın zirve kapsamında Türkiye'de bulunması, iki ülke arasındaki uzun süredir çözüme kavuşturulamayan savunma ve güvenlik meselelerini basın mensuplarının gündemine taşımıştır. Bu çerçevede, CAATSA yaptırımları, Türkiye'nin 2019 yılında Rusya'dan tedarik ettiği S-400 uzun menzilli hava savunma sistemi, F-35 Müşterek Taarruz Uçağı Programı ve Millî Muharip Uçak'ın seri üretimi için ihtiyaç duyulan F110 motorlarının tedariki hakkında art arda sorular yöneltilmiştir.

Trump, Büyükelçi T. Barrack'ın da aralarında bulunduğu heyetine dönerek CAATSA'nın kaldırılacağını F-110 motorlarının taahhüt edildiği üzere verileceğini ve daha önce paraları ödenmesine rağmen ABD'de tutulan biri kaza kırına uğrayan uçak hariç beş adet F-35 uçağının verileceği medya önünde açık olarak ifade etmiştir. Daha sonra basına kapalı toplantıya geçilmiş ve konuların tartışılmış olabileceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte Trump'ın zirve sonrasında yaptığı açıklamada F-35 uçaklarının Türkiye'ye teslimine ilişkin nihai

kararın henüz verilmediğini belirtmesi, konuya dair belirsizliğin devam ettiği yönündeki değerlendirmeleri güçlendirmiştir.

Zirve ve katılımcı heyetlerin güvenliği nedeniyle Ankara'daki günlük yaşamda iki gün boyunca çeşitli kısıtlamalar uygulanmış olmakla birlikte, bu ölçekteki bir organizasyonun başarıyla tamamlanması Türkiye'nin ev sahipliği kapasitesi bakımından olumlu bir sonuç teşkil etmiştir.